

FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-2, ISSUE-10

**TURKMAN MILLIY MADANIY MARKAZINING
QORAQALPOG'ISTONDA MILLATLARARO TOTUVLIKNI
MUSTAHKAMLASHDA O'RNI VA AHAMIYATI**

Opaev Baymurat

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog'iston bo'limi Qoraqalpog' gumanitar fanlar ilmiy-tadqiqot instituti, Nukus shahri.

Qoraqalpog'iston Respublikasi – ko'p millatli yurt. Bu yerda o'zbeklar, qozoqlar, qoraqalpoqlar, turkmanlar, ruslar, koreyslar va boshqa millat vakillari ahil va totuv yashab kelmoqda. Ushbu totuvlikni mustahkamlashda milliy madaniy markazlarning o'rni beqiyos. Xususan, Turkman milliy madaniy markazi Qoraqalpog'istonda o'zining faoliyati bilan millatlararo do'stlik rishtalarini yanada mustahkamlamoqda.

Markaz o'z faoliyatini turkman xalqining madaniyati, an'analari va urf-odatlarini keng targ'ib qilish, yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashga qaratgan. Markaz qoshida turli to'garaklar, xususan, raqs va musiqa to'garaklari faoliyat yuritadi. Bu to'garaklarda yoshlar turkman xalqining boy madaniy merosi bilan tanishib, o'z iste'dodlarini namoyon etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Turkman milliy madaniy markazi Qoraqalpog'istonning turli hududlarida madaniy tadbirlar, konsertlar, festivallar o'tkazib kelmoqda. Ushbu tadbirlarda nafaqat turkman millati vakillari, balki boshqa millat vakillari ham faol ishtirok etadilar. Bu esa millatlararo do'stlik va hamjihatlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, Markaz Qoraqalpog'istondagi umumta'lim maktablari va oliy o'quv yurtlari bilan hamkorlik qilib, yoshlarga turkman tili va adabiyotini o'rgatish bo'yicha qo'shimcha mashg'ulotlar tashkil etmoqda. Bu esa yoshlarning turkman madaniyatiga bo'lgan qiziqishini orttiradi va millatlararo munosabatlarni yanada yaqinlashtiradi.

Bu o'zaro aloqa ikki xalqning madaniyati, an'analari va tilida aks etgan. Inson ismlari buning yorqin dalili hisoblanadi. Ota-onalar farzandlariga ism qo'yganlarida ularning yaxshi inson bo'lib o'sishini, keng qalbli va mehribon bo'lishini, shuningdek, qardosh xalq bilan do'stligini ifodalashini istaydilar. Masalan, qoraqalpoqlarda turkmanlar bilan bog'liq "Turkmanbay", "Shaudirbay", "Yaumitbay" kabi inson ismlari uchraydi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l shahrida faoliyat yuritayotgan markaz 2002 yildan buyon Jahon turkmanlarining insonparvar tashkiloti a'zosi hisoblanadi.

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-2, ISSUE-10**

Markazda turkman tilida chop etiladigan "Makan" gazetasi tahririyati, turkman va boshqa xalqlar tillaridagi adabiyotlar jamlangan kutubxona joylashgan. Bugungi kunda To'rtko'lning o'zida 20 dan ortiq maktabda ta'lim turkman tilida olib boriladi. O'zbekistonda turkman tilidagi maktab darsliklari qoraqalpog'istonlik mualliflar tomonidan ham tayyorlanmoqda[1, 64].

Turkman milliy madaniy markazi faoliyati faqat madaniy tadbirlar bilan cheklanib qolmaydi. Markaz respublikadagi ta'lim muassasalari bilan yaqin hamkorlikda ish olib borib, turkman tilini o'rganish bo'yicha kurslar tashkil etdi, talabalarga turkman adabiyoti va madaniyati bo'yicha qo'shimcha darslar o'tdi.

O'zbekiston Respublikasi - 130 dan ortiq millat va elat vakillari do'stlik va hamjihatlikda yashayotgan katta oila. 2025 yilda Respublika baynalmilal madaniy markazida O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 23 yilligiga bag'ishlangan "Ko'p millatli O'zbekiston: avlodlar va madaniyatlar muloqoti" mavzusidagi ilmiy-amaliy konferensiya bo'lib o'tdi.

Konferensiya O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Din ishlari bo'yicha qo'mita, Xotin-qizlar qo'mitasi, "Kamolot" yoshlar ijtimoiy harakati, "Tasviriy oyina" ijodiy uyushmasi hamkorligida tashkil etildi. Unda davlat va jamoat tashkilotlari vakillari, milliy madaniy markazlar faollari ishtirok etdi. Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Demokratik institutlar, nodavlat tashkilotlar va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari qo'mitasi raisi A.Saidov, Respublika baynalmilal madaniyat markazi direktori N.Muhammadiyev va boshqalar so'zga chiqib, yurtimizda turli millat va diniy konfessiyalar vakillari o'rtasidagi totuvlik, do'stlik va mehr-oqibat muhiti inson huquq va manfaatlarini ta'minlash, yosh avlodni milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhida komil inson etib tarbiyalashning muhim omili ekanini ta'kidladi.

Qoraqalpoq davlat o'lkashunoslik muzeyida tashkil etilgan "Jayxun sohilida ahil oilada" mavzusidagi bayram tantanasi bo'lib o'tdi. Ushbu tadbirda Rus, Qozoq, Koreys va Turkman madaniyat markazlari vakillari ishtirok etib, milliy kiyim-kechaklar, bezak buyumlari, milliy gilam mahsulotlari, milliy cholg'u asboblari ko'rgazmaga qo'yilib, Qoraqalpog'istonda yashayotgan xalqlarning eng yaxshi vakillari bilan tanishtiruvchi fotoko'rgazma tashkil etildi. Buni Mustaqillikdan keyin Qoraqalpog'istonda turkman madaniyatining rivojlanishiga e'tibor qaratilayotgani sifatida ko'rsatishimiz mumkin.

Turkman madaniyat markazining ushbu tadbirda ishtirok etganini alohida ta'kidlash zarur. Bu fakt turkman milliy madaniyati va san'atining tiklanishi va qo'llab-quvvatlanishining yorqin dalilidir. Ta'kidlash joizki, Turkman madaniyat markazining

**FAN, TA'LIM, TEXNOLOGIYA VA ISHLAB CHIQRARISH
INTEGRATSIYASI ASOSIDA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI
RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY JURNALI
VOLUME-2, ISSUE-10**

ishtiroki orqali turkmanlar o'z madaniyatini namoyon etib, boshqa millatlar bilan do'stlik aloqalarini mustahkamlab kelmoqda.

2024 yilda Taxiatosh tumanidagi Naymanko'l qishlog'ida nishonlangan Navro'z bayrami "Dunyo sening bilan go'zallansin, Navro'z!" shiori ostida o'tkazildi. Tantanali tadbirlarda turli millat vakillari ishtirok etdi. Xususan, turkman milliy markazi a'zolari ham bayramni birgalikda nishonladi[2, 8].

Har yili o'tkaziladigan "Navro'z" bayrami dasturxonini milliy taomlar bilan bezatiladi. Bu turkmanlarning milliy o'ziga xosligi saqlanib qolayotgani va ularning kundalik turmushda hamda bayramlarda muhim o'rin tutayotganini anglatadi. Shuningdek, respublika xalqlarining milliy taomlari deyarli har bir xonadonga kirib borgani haqidagi jumla Qoraqalpog'istonda turkmanlarning o'z madaniyatini saqlash bilan birga, boshqa millatlar bilan madaniy integratsiyalashuv jarayoni ketayotganini oydinlashtiradi. Ta'kidlash joizki, Qoraqalpog'istondagi turkmanlar o'zlarini erkin va teng huquqli his etib, O'zbekistonning taraqqiyotiga o'z hissasini qo'shmoqda.

Rus, Qozoq, Koreys madaniyat markazlari bilan birga Turkman madaniyat markazining ishtiroki, Qoraqalpog'istondagi barcha milliy madaniyatlar teng darajada qo'llab-quvvatlanayotganini ta'kidlash kerak[3].

2014-yilda Maxtumqulining yubileyi munosabati bilan xalqaro konferensiyalar o'tkazilib, kitoblar va to'plamlar nashr etildi. Karimbay Quramboyev va akademik B. Nazarovning tadqiqotlari uning merosining jahon madaniyati uchun ahamiyatini ochib bergan. Bu tadbirlar va tadqiqotlarni Qoraqalpog'istondagi turkmanlarning madaniy hayotiga qo'shilishining dalili sifatida ko'rsatishimiz mumkin. Ya'ni, qoraqalpog'istonlik turkmanlar ham shunday tadbirlarda ishtirok etib, o'zlarining madaniy o'ziga xosligini saqlab qolish va rivojlantirishga intildilar¹.

Xulosa qilib aytganda, Turkman milliy madaniy markazi Qoraqalpog'istonda millatlararo totuvlikni mustahkamlashda muhim rol o'ynamoqda. Markazning faoliyati millatlararo do'stlikni mustahkamlab, madaniy merosni asrab-avaylashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adobiyotlar:

1. Сейтимбетова Н. Қорақалпоғистон Республикаси туркман миллий маданий маркази//Ўтмишга назар, Тошкент, 2021. 4-жилд, 4-сон.
2. Авезов Р. Навруз гелсе элеме./ Мекан №3-4 (334-335), 2024.
3. Алексеева Г. В дружной семье на берегах Джейхуна. Вести Каракалпакстана. 01.05.2007.
4. Абаев С. Слово о Махтумкули. Вести Каракалпакстана 01.07. 2014

¹ Абаев С. Слово о Махтумкули. Вести Каракалпакстана 01.07. 2014